

folyásos embereket keresgélnem, hogy előléptessenek». — «Meg kell találnom hivatásomat, hisz olyan korban vagyok, hogy ismerem a különböző életpályák hasznát». — «De hát van-e igazában hivatás? A véletlen tesz bennünket ezé vagy azzá!»

Biz' ezek a dőlgozatok nagyon sivár képet nyújtanak azoknak a 15—16 éves fiúknak a lelkéről. Vajjon kit terhel a felelősség azért, hogy ezek a gyermekek egyáltalán nem ismerik az erkölcsi ideálokat, amelyek követése az egyén életét igazán hasznossá és nemessé teszi?

Kelemen Ignác.

*

Az idegen nyelvi oktatás. Félix Hémon a *Revue Universitaire* 1907. 8. füzetében *L'enseignement secondaire dans l'Afrique française* című cikkében azt fejtegeti, hogy az afrikai francia gyarmatoknak középfokú oktatását olyan irányban kell reformálni, hogy az oktatásnak általános szelleme francia legyen, a tantervnek részletei azonban jobban alkalmazkodjanak a sajátos helyi körülményekhez. — E. Mérimée, a toulouse-i egyetem tanára, védelmébe veszi az olasz és spanyol nyelvet némelyekkel szemben, akik az angol és német nyelvnek a francia középiskolákban elfoglalt kiváltságos helyzetét még kedvezőbbé akarnák tenni a déli nyelvek rovására. A jelenlegi állapot szerint — így panaszkodik Mérimée — nemcsak hogy tizenhat tankerület közül kilencben egyáltalán nem tanítják a déli nyelveket, hanem rendkívül tökéletlen és fogyatékos módon van szervezve az olasz és spanyol nyelvi oktatás a hét délfranciaországi tankerületben is, pedig ezeknek a vidékeknek közvetlen érdekük volna e nyelveknek ismerete. A községi középiskolákról nem is szólva, igen sok az olyan állami középiskola, melyben egyetlen olasz vagy spanyol tanszék sincsen, ámbár a szülők és tanulók nagyon óhajtják; ellenben egy középiskola sincs, ahol gyakran két, sőt némelykor három angol és német tanszék ne volna.

*

Montaigne pædagogiai rendszere. Ezen a címen érdekes kivonatot közöl L. Dugas a *Revue Pédagogique* februári számában sajtó alatt levő művéből. (De l'Éducation négative et de l'Éducation intégrale.) Montaigne nagyon keveset írt a nevelésről és mégis rendszeres képet adott felfogásáról. Eszméi összefüggők, rendszeresen kapcsolódnak egymásba, ellenmondásba nem jutnak egymással. Csak az a tudás értékes, amely felvilágosodottabbakká tesz bennünket, értelmünket gyarapítja, erkölcsiségünket javítja. A nevelés főcélja tehát a lélek művelése, az értelem fejlesztése, nem ismeretek felhalmozása. Értelmes, nemes embereket kell nevelnünk, nem mások szava után

induló bábokat. A nevelőnél is ezért fontosabbak az erkölcsi sajátságok és az értelem, mint az ismeretek mennyisége, mert az ilyen nevelő alkalmazni tudja oktatását a tanuló értelmi fokához, azon lesz, hogy növendékének értelme, ítélő képessége gyarapodjék. Nem szabad az ismereteket a gyermekre a tekintély erejével ráerőszakolni, hanem szerezzze meg a gyermek a tudást saját gondolkodásával, mert csak így lesz az az ismeret egészen a saját tulajdona, így tudja alakítani és alkalmazni. Az öntevékenység gondolatát általában nagyon szépen fejtegeti Montaigne. Azt akarja, hogy az oktatás teljesen gyakorlati, tevékeny és élénk legyen. Ezért el akarja hagyni az akkori tanításból a scolastikus és verbalis felesleget, e helyett a tanítást közvetlen kapcsolatban szeretné látni az étellel. — A tudományról nagyon magas véleménye van, ezért a tudományos oktatást válogatott növendékeknek tartja fentartandónak. A nők értelmét gyengének tartja ahhoz, hogy tudományos képzésben részesüljenek. Tehát nem volt híve a magasabb nőnevelésnek. *K—n.*

*

Az élőnyelvi irodalmi oktatás című rövid közleményében G. Delobel a *Revue Universitaire* 3. füzetében elismeri, hogy a direkt módszer eddigelé csupán a kezdő fokra van kidolgozva s konstatálja, hogy a felsőbb osztályok irodalmi tanításának eljárásai még nincsenek szabatosan megállapítva. Ebben a tekintetben még kiéptítésre vár a direkt módszer. Régente a szépirodalmi olvasmányok uralkodtak, ma a történeti, földrajzi, természettudományi olvasmányok jutottak hatalomra s a két csoport között nincsen megszabva a helyes arány. Az olvasás módjának kérdése sincs kellőképen megvilágítva. Egyre vitatkoznak a fordítás hívei s az idegen nyelvű magyarázat szószólói, pedig célszerű volna különbséget tenni a nyelvi tanulmányra szolgáló s a tisztán önmagukért, tartalmi és formai szépségeikért olvasott szövegek között. Amazokat elegendő volna idegen nyelven feldolgozni, emezeket le kellene fordítani és anyanyelven behatóbban fejtegetni. Kutatni kell még, hogy melyek a legalkalmasabb eljárások a szókincs lényeges részének elsajátítására, a nyelvtani helyesség megszerzésére, pontosabban meg kell állapítani az olvasmányok jegyzékét, részletezni feldolgozásuk módját, végül megjelölni az idegen nyelvű szakdolgozatok szerepét és határait.

*

A francia nyelv válsága s a történeti nyelvtan tanítása címen a *Revue Universitaire*-ben *Albert Dauzat* kiindul abból az általános panaszból, hogy az anyanyelvi tanulmányok színvonala folytonosan süllyed. A tanárok azt hangoztatják, hogy a tanulók nem ismerik eléggé saját nyelvüket s nem tudnak franciául írni. Az